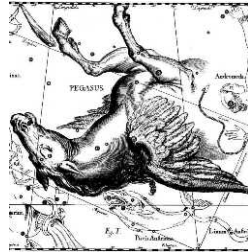

Scientific journal «ECONOMICS AND FINANCE»

Pegasus Publishing

ACTUAL PROBLEMS OF ECONOMICS, MANAGEMENT AND LAW IN MODERN SOCIAL AND ECONOMIC ENVIRONMENT

Collection of scientific articles

List of journals indexed

Submitted for review in

Conference Proceedings Citation Index -
Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH)

**Pegasus Publishing,
Lisbon, Portugal
2015**

Pegasus Publishing, Lisbon, Portugal

**ACTUAL PROBLEMS OF ECONOMICS, MANAGEMENT AND LAW
IN MODERN SOCIAL AND ECONOMIC ENVIRONMENT**

Science editor:

Drobyazko S.I.

*Ph.D. in Economics, Associate Professor, Doctor of science, Honoris causa, Professor of
RANH*

Reviewers:

Maria Dos-Santos,

PhD. in Economics, Associate Professor, Universidade Lusófona Porto (Portugal)

John C. Crotts,

*Ph. D., Professor of Hospitality and Tourism Management at the College of Charleston
(USA)*

Actual problems of economics, management and law in modern social and economic environment: Collection of scientific articles. - Pegasus Publishing, Lisbon, Portugal, 2015.- 244 p.

ISBN 978-617-7214-11-2

Collection of scientific articles published on the results of the International scientific and practical conference "Actual Problems of Economics, management and law in modern social and economic environment" is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Russia, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern economy and state structure. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern economic science development.

ISBN 978-617-7214-11-2

© 2015 Copyright by Pegasus Publishing

© 2015 Authors of the articles

© 2015 Drobyazko S.I.

CONTENT

1. NATIONAL ECONOMICS AND MANAGEMENT	5
Bondarevska K.V., Kamay K.I., Shaliapina A.S. FOREIGN EXPERIENCE OF THE SOLVING OF EMPLOYMENT PROBLEMS	5
Bukhun Y.V. ANALYZING PREREQUISITES OF INNOVATION CLUSTER DEVELOPMENT IN UKRAINIAN SPACE INDUSTRY AS EXEMPLIFIED BY AEROSPACE VALLEY (TOULOUSE, FRANCE)	8
Gromenkova S.V. ASSESSMENT OF INTERNATIONAL COMPETITIVENESS	15
Konovchenko V.V. BUDGET INSTITUTE IN THE LIGHT OF PREVAILING TRENDS OF ECONOMIC THEORY	22
Zabarna E.M., Peschanska V.G. SCIENTIFIC APPROACHES TO MANAGEMENT OF INNOVATIVE POTENTIAL OF THE ENTERPRISE	26
Pluzhnyk A.W. HOUSEHOLDS AS PART OF THE ECONOMIC SECURITY MEASUREMENT ..	30
Ryndzak O.T. LEGISLATIVE BASIS OF THE MIGRATION POLICY OF UKRAINE	34
Seriev B.A., Burnasheva V.R. STATE REGULATION IN STIMULATING OF INVESTMENT ACTIVITY	38
Zabarna E.M., Smorodinova A.S. LEVERS OF STIMULATION AND ASSESSMENT OF INNOVATIVE DEVELOPMENT	43
Sokol N. A. INSTITUTIONAL SUPPORT FOR CSR EDUCATION IN UKRAINE	47
Sribna E.V. STATUS AND PROSPECTS OF NUCLEAR ENERGY IN UKRAINE	52
Stupnitska N.I. THE CURRENT STATUS AND TRENDS OF DEMOGRAPHIC SITUATION IN EUROPE	57
Shtyrkhun Kh.I. THE PRINCIPLES OF THE STATE SUPPORT OF ORGANIC PRODUCTION DEVELOPMENT IN UKRAINE	62
Yureva S.Y., Volgina N.O., Dril N.V. HIGHLIGHTS ASPECTS OF FUNCTIONING AND DEVELOPMENT OF THE BUSINESS EDUCATION IN UKRAINE: WORLD AND EUROPEAN TENDENCIES	66
2. ENTERPRISES ECONOMICS AND MANAGEMENT	72
Tóth P., Csanková B., Kováč V. CLUSTER ANALYSIS OF SELECTED LOCAL TAXES PAID BY LEGAL ENTITIES	72
Heiets I.O. ANALYSIS OF INNOVATION TRENDS FOR airline IN E-COMMERCE	75
Getman O.A. TIMELY TRANSFORMATION, AS THE IMPACTS ON INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF ENTERPRISES	80
Horál L.T., Prokopiv M.I. CORPORATE SOCIAL IRRESPONSIBILITY – DEFINITION AND INFLUENCE ON THE COMPANY ACTIVITY	87
Dyadyuk M.A., Mazepa T.S. BASIC PRINCIPLES OF ADAPTIVE ENTERPRISE MANAGEMENT SYSTEM FORMATION	91
Tymchenko O.P. BENCHMARKING AS A STRATEGIC MANAGEMENT MODEL AT COMPETITIVENESS OF INDUSTRIAL ENTERPRISES	95
Tytarenko O.S. THE PROCESS OF MANAGEMENT AND DIAGNOSTICS OF THE FINANCIAL POSITION OF THE ENTERPRISES OF THE BAKERY INDUSTRY	100
Tsepkova V.S. OPTIMIZATION MODEL FOR MAKING STRATEGIC DECISIONS IN MANAGING INTERNATIONAL ENGINEERING COMPANY	104
Shevchenko I.Yu. DIAGNOSTICS OF THE ECONOMIC POTENTIAL OF THE LEADING ENTERPRISES OF AUTOMOTIVE INDUSTRY IN UKRAINE	108
Sakun K.V. LOGISTICS COSTS IN PROCUREMENT PROCESS	113
3. PRODUCTIVE FORCES DEVELOPMENT AND REGIONAL ECONOMY	116
Gomanyuk E.K. ASSESSMENT OF DEVELOPMENT OF REGIONAL MARKETS FOR BANKING SERVICES	116
Horbach L.N. THE EVOLUTION OF SCIENTIFIC VIEWS ON THE THEORY OF REGIONAL DEVELOPMENT	120
Gret G.P., Yaremenko I.O. BOOKSTORE IN THE STRUCTURE OF PUBLISHING RETAIL SALES DISTRIBUTION NETWORK UKRAINE	126

4. MONEY, FINANCE AND CREDIT	130
Glushchenko O.V. GROWTH OF DEBT DEPENDENCE OF UKRAINE	130
Dunaeva T.A., Guskova N.G. ANALYSIS BY MONEY CREATION IN MODERN ECONOMY	134
Mandra N.G. SOME ASPECTS OF FORMATION RISK MANAGEMENT SISTEM OF INSURANCE ORGANIZATION	139
Panaseiko I.M., Panaseiko S.M., Arkhireiska N.V. THE DEVELOPMENT OF FOREIGN CURRENCY LENDING TO HOUSEHOLDS IN UKRAINE	143
Panaseiko I.M., Panaseiko S.M., Guba M.O. THE RESCHEDULING OF OBLIGATIONS OF PHYSICAL PERSONS UNDER CREDITS IN FOREIGN CURRENCY DURING THE FINANCIAL CRISIS	149
5. ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT	155
Boychenko N.V., Naumova T.A., Nesterenko I.V. IMPROVEMENT ACCOUNTING BIOLOGY ASSETS	155
Gerasymova N.S., Nesterenko O.O., Korobkina I.S. IMPROVING CLASSIFICATION COSTS OF ENTERPRISES OF HOTEL MANAGEMENT COMPANY	160
Goroshanskaya E.A., Kaschena N.B., Tverdokhlib K.A. FACTOR ANALYSIS OF THE EFFECIENCY OF USING TANGIBLE CIRCULATING ASSETS OF THE ENTERPRISE	165
Zotov V.A. AUDIT: DEFINITION OF THE TERM	169
Klym N.M. VALUATION MARKET INFORMATION TECHNOLOGY FOR IMPLEMENTATION ACCOUNTING ANALYTICAL TASKS OF ENTERPRISES UKRAINE	172
Mokienko T. V., Priydak T. B. AUDIT: ESSENCE, OBJECTIVES, STAGES	176
6. TAXATION AND ACCOUNTING SYSTEM.....	182
Temirova A.B., Abdimomynova A.Sh. THE RESEARCH OF REGION'S SOCIO-ECONOMIC DIFFERENTIATION IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN	182
7. ECONOMIC SECURITY OF BUSINESS ENTITIES.....	190
Borysiuk I.O., Popovich O.V. FORMATION OF ECONOMIC SECURITY MANAGEMENT SYSTEM OF TRANSPORT ENTERPRISES	190
Polozova T.V., Khalina V.M. EXTERNAL AND INTERNAL THREATS IN THE PROCESS FINANCIAL AND ECONOMIC MONITORING ACTIVITY OF ENTERPRISE	195
8. MATHEMATICAL METHODS IN ECONOMY	200
Kuzmenko O.V., Popova V.S. MODELING COMPETITION REINSURANCE MARKET BASED ON NONLINEAR PROGRAMMING	200
9. STATE ADMINISTRATION, SELF-GOVERNMENT AND GOVERNMENT SERVICE....	208
Cheberiak I. REFORM HOUSING MANAGEMENT UKRAINE	208
10. LAW	213
Botlík J., Botlíková M., Pellešová P. THE ECONOMIC CONSEQUENCES OF CHANGES IN THE BUDGETING OF MUNICIPALITIES IN THE CZECH REPUBLIC	213
11. TOURISM ECONOMY	218
Ali Turhani. BUILDING A LEARNING ORGANIZATION: DO LEADERSHIP STYLES MATTER? (CASE STUDY ALBANIA)	218
12. MANAGEMENT.....	225
Yankovskaya V.V. FORMING MODEL OF MECHANISM OF INDUSTRIAL & SOCIO-TECHNICAL SYSTEM IN THE NEW ECONOMIC CONDITIONS	225
13. MARKETING	231
Moravčíková K., Rypáková M., Křižanová A. SOCIALLY RESPONSIBLE CUSTOMER	231
Kryvovyazyuk I.V., Kryvovyazyuk A.I. MECHANISMS OF FORMATION AND IMPLEMENTATION OF MARKETING COMMODITY POLICY OF THE ENTERPRISE.....	236

продукції, збереження навколишнього середовища, підвищення конкурентоспроможності продукції та покращення іміджу України на міжнародних ринках.

Література:

1. Бугаєнко Н. Базові принципи політики регулювання державної допомоги суб'єктам господарювання в рамках ЄС / Н. Бугаєнко // Вісник КНТЕУ. - 2010. - № 6. - С. 14-22.
2. Гаваза Є. В. Державна підтримка розвитку ринку органічної продукції / Є. В. Гаваза // Вісник ЖНАЕУ. - 2013. - № 1/2 (37), т. 2. - С. 332-340.
3. Стovolос Н. Б. Формування і реалізація стратегії розвитку органічного виробництва АПК [Електронний ресурс] / Н.Б. Стovolос // Ефективна економіка. - 2015. - № 3. - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3913>.
4. Чудовська В. А. Державна підтримка виробництва органічної сільськогосподарської продукції в Україні / В. А. Чудовська // Вісник ЖНЕАУ. - 2012. - № 2(2). - С. 442-450.
5. Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» від 03.09.2013 № 425-VII (із змінами, внесеними згідно із Законом № 191-VIII від 12.02.2015) // Відомості Верховної Ради. - 2015. - № 21. - Ст. 133.

Yureva S.Y.

Candidate of economic sciences, assistant professor

Volgina N.O.

senior lecturer

Dril N.V.

assistant

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

HIGHLIGHTS ASPECTS OF FUNCTIONING AND DEVELOPMENT OF THE BUSINESS EDUCATION IN UKRAINE: WORLD AND EUROPEAN TENDENCIES

Юр'єва С.Ю.

к.е.н., доцент

Волгіна Н.О.

старший викладач

Дріль Н.В.

асистент

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ОСВІТИ В УКРАЇНІ: СВІТОВІ І ЄВРОПЕЙСЬКІ ТЕНДЕНЦІЇ

Main trends of modern business education in economically developed countries has been analyzed. Accordance of domestic market of business education to international and European trends has been investigated. Recommendations concerning further development of business education market in Ukraine have been developed.

Keywords: *business, business education, business schools, educational programs, training, organizational and administrative innovations, world experience, current trends of development.*

Проаналізовано основні тенденції розвитку сучасної бізнес-освіти в економічно розвинутих країнах, досліджено відповідність вітчизняного ринку бізнес-освіти світовим та європейським трендам, розроблено рекомендації щодо подальшого розвитку ринку бізнес-освіти в Україні.

Ключові слова: *бізнес, бізнес-освіта, бізнес-школи, освітні програми, навчання, організаційно-управлінські інновації, світовий досвід, сучасні тенденції розвитку.*

Вступ. Однією з характерних рис сучасного середовища, що визначають умови господарювання і ведення бізнесу в Україні і в світі, є мінливість. У зв'язку з цим перед менеджментом постають нові виклики, чи не найголовнішим з яких є пристосування бізнесу до умов, що швидко змінюються. Практика доводить, що не існує ефективних чи неефективних підприємств як таких, проблема полягає у неефективному менеджменті. Проблема браку фахівців з управління вищої кваліфікації в сфері бізнесу, що володіють спеціалізованими знаннями та практичними вміннями, відчувається у всіх сферах

вітчизняної економіки, і одним з можливих напрямків вирішення цієї проблеми є розвиток управлінської бізнес-освіти.

Актуальність.

Історично в практиці функціонування вітчизняних підприємств якості менеджменту не приділялося достатньої уваги. І на сьогодні багато підприємств в Україні ще не до кінця усвідомили той факт, то від ефективності менеджменту багато в чому залежить кінцевий успіх діяльності. Проте останнім чином ситуація змінюється на краще, доказом чого є посилення уваги до формування нового покоління менеджерів, які здатні приймати сучасні виклики та забезпечувати стабільність бізнесу в умовах нестабільного зовнішнього середовища. Останній факт викликає посилення інтересу до отримання бізнес-освіти в Україні і, відповідно, потребує всебічного вивчення питань, пов'язаних з функціонуванням і розвитком бізнес-освіти, що робить тему дослідження актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню окремих складових формування і функціонування системи сучасної бізнес-освіти присвячені наукові праці М.В. Гудзь, Ю.Ю. Евич, С.В. Смельцової, Д.А. Кожехова [1,2,4]. Проте вітчизняна система бізнес-освіти далека від кращих зразків, її функціонування характеризується наявністю багатьох невирішених питань. Зокрема потребують вирішення питання, пов'язані з оцінкою потенціалу системи бізнес-освіти в Україні, визначення напрямків і побудови організаційного механізму розвитку бізнес-освіти з урахуванням потреб економіки і бізнесу, світового досвіду розвитку бізнес-освіти.

Мета статті. Дослідити ключові аспекти функціонування і розвитку бізнес-освіти в Україні з огляду на сучасні світові і європейські тенденції розвитку.

Основна частина. Сучасне бізнес-середовище вимагає від фахівців в сфері управління і керівників бізнесу наявності рівня освітніх кваліфікацій та професійних компетенцій, що дозволяють ефективно виконувати управлінські функції. Ринок освітніх послуг відповідає на запити бізнесу впровадженням нових напрямків і програм освіти в сфері управління, адже відповідність рівня управлінської освіти потребам і сучасним умовам ведення бізнесу є одним з показників конкурентоздатності системи освіти та економіки в цілому.

Бізнес-освіта являє собою навчання, що спрямовано на засвоєння знань, вмінь і навичок, необхідних для виконання функцій управління в комерційних організаціях. За визначенням М.В. Гудзь, «бізнес-освіта – це після вузівська спеціалізована професійна підготовка менеджерів вищої кваліфікації в області бізнесу. Вона необхідна, якщо людина бажає присвятити себе бізнесу, набути та розвинути спеціалізовані знання, навички, зв'язки і додаткові можливості професійного і кар'єрного зростання» [1, с.8].

Бізнес-освіта в Україні і в світі набуває все більшої популярності, затребуваності і актуальності. Адже порівняно із іншими сферами освіти, бізнес-освіта тісно пов'язана з економікою і бізнесом. Бізнес-освіта є засобом передачі нових теоретичних знань і подальшого їх використання в реальному секторі економіки, що підвищує конкурентоспроможність останньої. Інвестиції в бізнес-освіту збільшують вартість людського капіталу на ринку праці, оскільки забезпечують підвищення якості людських ресурсів за рахунок широкого розповсюдження організаційно-управлінських інновацій, що, в свою чергу, позитивно впливає на рівень професійної компетентності кадрів в сфері управління.

Активне формування ринку бізнес-освіти в Україні, за оцінками фахівців, припадає на кінець дев'яностих років, коли були створені перші спеціалізовані освітні структури, що були орієнтовані на задоволення потреб бізнесу в організаційно-управлінських інноваціях, у зв'язку з чим із самого початку мали практичне спрямування навчання. З того часу і до сьогодні спостерігається динамічний розвиток вітчизняного ринку бізнес-освіти.

Сьогодні бізнесові структури демонструють стійкий попит на конкурентоспроможних управлінців, здатних забезпечувати стабільність і процвітання бізнесу в умовах жорсткої конкуренції, глобалізації, інноваційної економіки. Підвищення попиту на бізнес-освіту серед

вітчизняного TOP-менеджменту обумовлює популярність різноманітних програм бізнес-освіти. Під впливом цих тенденцій національна система освіти зазнає суттєвих змін, в тому числі в сфері бізнес-освіти, головним спрямуванням яких є підвищення якості бізнес-освіти, адаптування її до світових та європейських тенденцій розвитку. Свідомством означених нами трансформаційних змін (тенденцій) у вітчизняній системі є погляд М.В. Гудзь, на думку якої «у вітчизняній системі бізнес-освіти настає момент історичного розвитку, коли національна освітня модель все більш інтенсивно вбирає в себе особливості закордонних моделей бізнес-освіти: цілі навчання, ступінь MBA, високі вимоги до слухачів, інтеграцію теорії і практики, альянси з корпоративними клієнтами, розвиток міжнародних форм оцінки якості, питання міжнародної акредитації, рейтингів...» [1, с.11].

Організація умов для підвищення якості освіти в сфері управління та динамічного розвитку системи бізнес-освіти в Україні передбачена Указом Президента України «Про Стратегію стійкого розвитку «Україна-2020», яким визначаються завдання і складові державної політики в сфері національної системи бізнес-освіти і напрямки розвитку системи бізнес-освіти в Україні.

«Сьогодні на ринку освітніх послуг спостерігається вплив концепції безперервної освіти, що полягає у підвищенні рівня знань шляхом постійного навчання протягом всього життя. У зв'язку з цим, зростає роль і значення програм, що спрямовані на підвищення кваліфікації, на післядипломну освіту. А саме, стає особливо актуальною і затребуваною бізнес-освіта» [4, с.86]. Проведемо дослідження відповідності вітчизняного ринку бізнес-освіти світовим та європейським тенденціям.

Аналіз світової практики свідчить, що найбільш поширеними в світі є наступні основні форми бізнес-освіти, спрямовані на реалізацію концепції безперервного навчання:

- підготовка за програмами MBA (найбільш популярна);
- підготовка бакалаврів і магістрів за спеціальністю «Бізнес-адміністрування» (I та II ступені вищої освіти);
- підвищення кваліфікації в області бізнесу і менеджменту (Management Training);
- професійна перепідготовка в області бізнесу і менеджменту (Executive Development)[3, с.3].

Ринок бізнес-освіти України сьогодні представлено наступними формами, наявність яких також вкладається в зазначену вище концепцію:

1. Підготовка магістрів в області бізнес-управління за спеціальностями, що мають практичну орієнтацію;
2. Реалізація наступних освітніх програм додаткової освіти для дорослих в сфері управління бізнесом:
  - освітні програми підвищення кваліфікації;
  - освітні програми перепідготовки керівників і спеціалістів, що мають вищу освіту;
  - освітні програми перепідготовки керівників і спеціалістів, що мають середню спеціальну освіту;
  - освітні програми стажування;
  - освітні програми навчальних курсів (тематичних семінарів, тренінгів тощо);
  - освітні програми навчання в організаціях, а також навчання за програмами MBA.

Не беручи до уваги існуючі суттєві відмінності в моделях вітчизняної і закордонної бізнес-освіти (питання акредитації, рейтингів і т.п.), порівняльний аналіз свідчить, що існує національна специфіка освіти в області бізнесу, проте в цілому форми (напрями) бізнес-освіти в Україні відповідають світовим напрямкам.

Оскільки програми MBA є найбільш популярними на світовому ринку бізнес-освіти, проаналізуємо особливості реалізації програм MBA в Україні в порівнянні із міжнародним форматом цих програм. Порівняльна характеристика світового і вітчизняного ринку формату MBA представлена в таблиці 1.

Порівняльна характеристика світового і вітчизняного ринку формату MBA на поточному етапі

Закордонний ринок MBA	Вітчизняний ринок MBA
- освітній продукт відповідає «класичним стандартам», має місце суттєва вага міжнародної компоненти і наявність міжнародної акредитації	- акцент зроблений на «національну самобутність», незначна вага компоненти міжнародної співпраці та відсутність акредитації відповідно до міжнародних стандартів
- в цілому переважають програми з повною занятістю	- в більшості випадків це програми з частковою занятістю, заочного навчання
- наявність професійного досвіду роботи – в середньому 4-6 років	- досвід роботи - в середньому не менш ніж 2 роки
- вартість MBA освіти – від 40000\$ до 200000\$	- вартість MBA освіти – від 19,5 тис.\$ до 25 тис.\$
- високий рівень володіння англійською мовою	- відсутність обов'язкової вимоги щодо вільного володіння англійською мовою
- практичне спрямування, прагнення надати унікальні знання, що стосуються практичної сторони ведення бізнесу	- значна питома вага класичної теоретичної складової і, відповідно, рівень практичної підготовки значно нижчий
- освітні послуги орієнтовані на підготовку спеціалістів високого, міжнародного рівня	- освітні послуги переважно орієнтовані на контингент, до числа освітніх потреб яких не входить міжнародна акредитація освіти

Джерело: розроблено авторами за даними [2,4].

Як свідчить проведений аналіз, вітчизняний ринок формату MBA на поточному етапі значно відрізняється від кращих світових ринків, що реалізують цей освітній продукт. Що стосується безпосередньо якості бізнес-освіти, то «вітчизняний ринок провідних бізнес-шкіл відстає від закордонних мінімум на 8-10 років» [1, с.12]. Враховуючи викладене, ключовими напрямками розвитку ринку MBA України мають стати розробка і реалізація освітніх програм, що відповідають вимогам кращих закордонних освітніх стандартів і практик навчання; активізація процесу отримання суб'єктами, що надають освітні послуги цього формату, міжнародної акредитації.

Щоб стати конкурентоспроможною, національна система бізнес-освіти має орієнтуватися на лідерів в сфері бізнес-освіти та сучасні світові тенденції її розвитку. У зв'язку з цим зосередимо свою увагу на аналізі пріоритетів в системі закордонної бізнес-освіти та виявленні основних тенденцій розвитку сучасної бізнес-освіти в США і європейських країнах. Завдання і пріоритети розвитку американських і європейських бізнес-шкіл наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Основні завдання і пріоритети розвитку американських і європейських бізнес-шкіл

Американські бізнес-школи	Європейські бізнес-школи
Основні завдання:	
- розвиток нових знань, втілення яких в практику забезпечить покращення функціонування бізнесу; - професійна підготовка до практики глобального управління, у зв'язку з чим вимоги знань зі світової практики; - знання соціальних наук, що впливає на прийняття етичних рішень.	- розвиток підприємницького мислення; - розвиток здібностей передбачувати і реагувати на проблеми, що обумовлені змінами; - забезпечення різноманітності діяльності, в основі якої велика кількість культур, мов, національностей студентів і викладачів.
Основні пріоритети:	
- підвищення професіоналізму і соціальної відповідальності управління; - трансляція експертних знань і професійних цінностей в існуючу практику з наступним створенням нових і кращих знань для покращення професійної діяльності.	- вдосконалення структури програм MBA, джерел доходів шкіл; - концентрація ринку бізнес-освіти; - вивчення і формування портрету нового клієнта; - зміна каналів розподілу.

Джерело: розроблено авторами за даними [1, с.9].

В таблиці 3 представлені основні тенденції розвитку сучасної бізнес-освіти в економічно розвинутих країнах.

Основні тенденції розвитку сучасної бізнес-освіти в економічно розвинутих країнах

Тенденція	Примітка
1. Масовий характер освіти	Сучасний світовий тренд – збільшення популярності вищої освіти, в тому числі зростання попиту на бізнес-освіту
2. Глобалізація освітнього простору	Мобільний характер освіти, розмивання національних границь в середі бізнес-освіти
3. Підприємницький університет	Поява нової для університетів місії - «підприємницької», що передбачає впровадження знань і технологій для економічного і соціального розвитку регіону і країни. Як наслідок – зміна організаційної структури, системи мотивації і фінансового управління в закладах вищої освіти
4. Дистанційна освіта	«Promotion» першокласної бізнес-освіти через інноваційні онлайн-продукти (вихід на так званий ринок масових відкритих онлайн-курсів – MassiveOpenOnlineCourses (MOOC))
5. Персоналізація	Формування персональних програм навчання для кожного студента з урахуванням його інтелектуальних і емоційних здібностей та можливість для студента особисто визначати свою програму навчання
6. Гейміфікація	Реалізація процесу навчання через гру, що забезпечує максимальну вовлеченість студента в процес
7. Інформаційна трансформація	Використання в процесі навчання нових способів представлення інформації (інтерактивні підручники, відео технології в освіті)
8. Фокус на особистісне знання	Наслідком динамічності сучасного світу є вимоги до управлінця і його команди набувати нових вмінь. Цим обумовлена поява навчальних курсів, що спрямовані на отримання таких навичок як ефективна комунікація, робота в команді, етика і естетика бізнесу, лідерство.

Джерело: розроблено авторами за даними [3, с.5-7].

Слід зазначити, що для вітчизняного ринку бізнес-освіти в тій чи іншій мірі характерні більшість з представлених вище світових тенденцій розвитку бізнес-освіти. Але наряду з цим можна виділити наступні основні тенденції розвитку бізнес-освіти в Україні:

- розробка освітніх програм за функціональними спеціалізаціями;
- підвищення попиту на короткострокові програми бізнес-освіти;
- акредитація бізнес-програм відповідно до міжнародних стандартів;
- розвиток міжнародної співпраці, в т.ч. реалізація проектів міжнародної технічної допомоги, за програмами бізнес-освіти;
- підвищення кваліфікації викладацьких кадрів шляхом забезпечення можливості закордонного стажування.

Враховуючи специфіку бізнес-освіти в Україні, а також світові тренди, пропонуємо наступні рекомендації щодо подальшого розвитку ринку освітніх послуг, орієнтованих на бізнес:

1. Підвищення якості бізнес-освіти за рахунок:
  - забезпечення практичної спрямованості навчання;
  - адаптації змісту освітніх програм до ринкових потреб, що постійно змінюються;
  - забезпечення широкого використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій і удосконалення методів навчання;
  - розробки програм підвищення кваліфікації (з метою професійного розвитку) викладачів;
  - активної взаємодії з ринком праці, в тому числі залучення роботодавців і спеціалістів-практиків.
2. Подальше стимулювання попиту на послуги бізнес-освіти за рахунок:
  - розробки і впровадження системи професійних стандартів і сертифікації викладачів в кожній професійній області;
  - створення системи незалежного оцінювання кваліфікації викладачів в сфері бізнес-освіти.

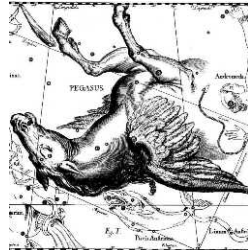
Висновки. На поточному етапі система бізнес-освіти в Україні перебуває в стані розвитку, і цей розвиток, на нашу думку, повинний базуватися на пріоритетах та сучасних ключових тенденціях розвитку бізнес-освіти в економічно розвинутих країнах, основні з яких виділені в даній роботі. Деякі з цих трендів вже активно реалізуються в сфері бізнес-освіти, проте задля подальшого розвитку бізнес-освіти в Україні потрібно вирішити наступні проблеми: удосконалити нормативно-правову базу в сфері бізнес-освіти; привести у відповідність освітні програми до потреб умов ведення бізнесу на сучасному етапі; інтегрувати вітчизняну бізнес-освіту в міжнародний освітній простір. Реалізація пропозицій, що викладені в статті, на думку авторів, позитивно вплине на динамічний розвиток бізнес-освіти в нашій країні, забезпечить якість освіти та відповідність вітчизняної системи бізнес-освіти сучасним світовим тенденціям.

Література:

1. Гудзь М.В. Перспективы развития бизнес-образования в Украине Perspectives of business education in Ukraine // Инновационные образовательные технологии. – 2015. – №2(42) ISSN 2072-8468 © Минский университет управления, 2015.
2. Евич Ю.Ю. Образовательный рынок МВА Украины // Международный научно-практический конгресс “The genesis of genius”, научно-периодическое профессиональное издание, -отд. ред.: г.Женева (Швейцария), г. Минск (Республика Беларусь), г. Одесса (Украина), г. Санкт-Петербург (Российская Федерация), 2014. – Т-1, 246 с.
3. Концепция формирования и развития системы бизнес-образования в Республике Беларусь.
4. Смельцова С.В., Кожехов Д.А. Исследование ключевых особенностей и тенденций системы современного бизнес-образования на примере европейских и американских бизнес-школ // Научные дискуссии: тенденции и перспективы развития современного общества, с.86-99.
5. Режим доступу: www.mbastrategy.com.ua.

Scientific journal «ECONOMICS AND FINANCE»

Pegasus Publishing

ACTUAL PROBLEMS OF ECONOMICS, MANAGEMENT AND LAW IN MODERN SOCIAL AND ECONOMIC ENVIRONMENT

Collection of scientific articles

Copyright © 2015 by the authors
All rights reserved.

WARNING

Without limitation, no part of this publication may be reproduced, stored, or introduced in any manner into any system either by mechanical, electronic, handwritten, or other means, without the prior permission of the authors
Edited by the authors.

ISBN 978-617-7214-11-2

Pegasus Publishing
Av. Mal. Gomes da Costa, 1800, Portugal